

Зворотний зв'язок :yanevych.olya@ukr.net

Предмет: Природознавство

Вчитель: Яневич Ольга Миколаївна

Клас: 4 – В

Дата: 15. 04. 2020р.

Урок № 53

Тема: Мішані ліси (Полісся).

План роботи

1. Повторимо

А) Вправа «Розкодуй!»

Ключ: нотна грамота

ДОПРИРОДОМІНІФА ЗОСОЛЬНИ

— Що ми називаємо природною зоною?

(Це великі ділянки земної поверхні з однаковою природою)

Б) Тестування «Природні зони»

1. Природні зони:

А) знаходяться всередині одна одної;

Б) змінюють одна одну.

2. Природні зони мають упродовж року:

А) мають однакову погоду. У них подібні ґрунти, рослини, тварини;

Б) мають різну погоду. У них різні ґрунти, рослини, тварини.

3. Різноманітність і багатство рослинного і тваринного світу природної зони залежить від...:

А) кількості зірок;

Б) температури повітря та кількості вологи;

В) кількості населення.

2. Новий матеріал вивчи

Мішані ліси

Зона мішаних лісів лежить у північній частині України. Вона займає 28 % території країни. Зону мішаних лісів ще називають Українським Поліссям. Полісся — це дивовижний край лісів і річок, де не буває нищівних засух, де повітря пахне сосною і хмелем, і здається, що його можна пити як березовий сік. Так поетично описують свій край поліщуки.

Зона мішаних лісів простягається з півночі на південь на 150-200 км. До неї входять Волинська, Рівненська, Житомирська, Київська, Чернігівська області та невеликі території Львівської, Тернопільської, Хмельницької і Сумської областей. Південна межа проходить по лінії Устилуг — Рівне — Шепетівка — Житомир — Київ — Ніжин — Батурин.

Її поверхня є рівнинною. Землі перезволожені. Є болота і заболочені масиви. Тут протікають притоки Прип'яті: Горинь, Стир, Жерев, Уж, Тетерів; Десна з притоками. Є також кілька великих озер.

— Чому у зоні Полісся різноманітний тваринний світ?

(У природній зоні мішаних лісів є всі необхідні умови для життя тварин: їжа, тепло, світло.)

Тварини мішаних лісів

Тут водяться травоядні звірі: зубр, лось, олень благородний, козуля, заєць, миші. Хижі — вовк, лисця, рись, тхір чорний, кунця лісова. Є також і всеїдні — дика свиня, борсук, білка, їжак.

Біля лісових водойм селяться бобри, видри, ондатри. У лісі й на узліссях живуть гадюки та ящірки. З водою пов'язане життя вужів, жаб, тритонів. Річки й озера багаті на рибу.

Кунця
Зубр
Заєць
Козуля
Тхори
Олень
Рись

Рослинний світ Полісся надзвичайно багатий і різноманітний. Тут налічується близько 100 видів лікарських рослин, 90 видів вітамінних рослин, більше 90 видів рослин, що використовують, як барвники. Значна кількість медоносних рослин (близько 200) сприяла розвитку бджолярства.

В зоні мішаних лісів переважають бори, субори, березняки.

Бори (сосновіліси) двоярусні, підлісоквідсутній. У трав'янистої чагарникової покриві, який досить бідний, переважають мохи, лишайники, чорниця, багно, ситник.

Субори розвинуті на більш родючих ґрунтах. Целісіз сосни та дуба звичайного. У підліску ростуть брусниця європейська, крупина ламка, в трав'янистому покриві ростуть копитняк європейський, зірочник клісовий, папороть, орляк звичайний.

Березняки - березовіліси з берези бородавчатої з домішками сосни, дуба і граба. З чагарників тут ростуть: горобина звичайна, крупина ламка, верес, плаун, звіробій, моренка пахуча та інші.

Рослини мішаних лісів

У лісах рослини ростуть ярусами. Верхній ярус утворюють дерева. Середній, який називають підліском, — кущі. Нижній — трав'янисті рослини і гриби. Деревя хвойні - сосна звичайна і листяні — дуб звичайний. Разом із ними граб, береза, липа, осика, клен. Підлісок утворюють кущі ожини, шишшини, барбарису, ліщини, малини. На заболочених місцях поширені брусниця і чорниця.

Вільха

Сосна

3. Робота з підручником с.134 - 137(відповісти на питання після прочитаного параграфу)

4. Робота в зошиті за даною темою с.---

Цікаво знати!

Зона мішаних лісів (Полісся)

Назва «Палесе», напевно, походить від слова «ліс» і характеризує тодішнє Полісся як зарослу дрімучими лісами територію. Цей край дрімучих лісів та непрохідних боліт часто називають прадавньою колискою слов'янства.

Моє Полісся голубе й зелене,

Усе в озерах, ріках, джерельцях.

У цілм світі ти одне для мене,

Моє Полісся, в вікових лісах.

-Про що прочитали у вірші? Яке воно?

Полісся – регіон із найзагрозливішою екологічною ситуацією в Україні та Європі. Українське Полісся потребує уваги, вироблення програми екологічного оздоровлення та відновлення.

Основними причинами порушення екологічного стану Полісся вважають:

1. Сільськогосподарську і лісогосподарську промислово-виробничу діяльність: вирубка лісів, осушення болота;
2. Промислові забруднення води та повітря.

Поліський заповідник

Створений 1968 р.

Переважну частину лісів складають молоді сосняки. Добре представлені верхові болота з частю журавлини,

карликової берези та сосни. Рідкісні рослини, такі як дуб скельний, рододендрон жовтий (азалія), береза темнокора, плющ, ряд цікавих і рідких папоротей.

Дуже цікава фауна. З копитних тварин тут водяться лосі, сарни, дикі свині, а також вовки, лисиці, зайці, вивірки і куниці, рисі. Тут постійно мешкає зграя вовків, за якою ведуться багаторічні спостереження.

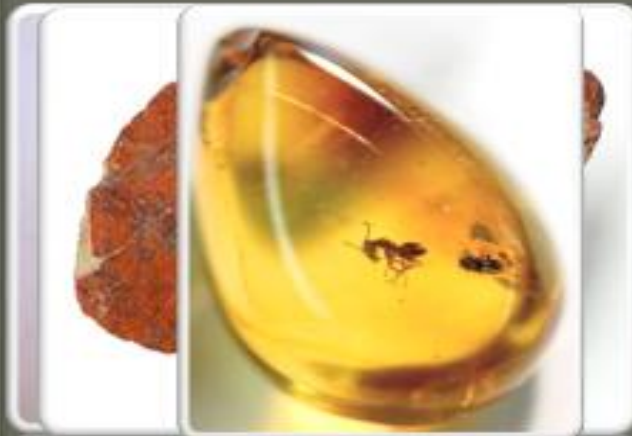
З цінних мисливських птахів є тетеруки, глухарі, рябчики, куріпки

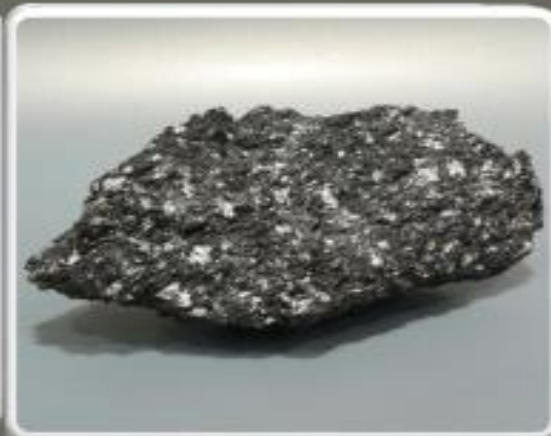
На Поліссі видобувають корисні копалини — граніт, пісок, нафту, газ, торф.

Корисні копалини

У місцях неглибокого залягання кристалічних порід знайдено поклади міді (Волинська область), каолінів, гранітів, базальтів, лабрадоритів, габро і коштовного каміння — топазів, яшми, бурштину (Рівненська, Житомирська області), фосфоритів (Сумська, Хмельницька області). Повсюдно на Поліссі є поклади торфу, а на Поділлі — вапняків.

Граніт

Базальт

5. Переглянь відео

<https://www.youtube.com/watch?v=FdF5UeZxdDk>

6. Домашнє завдання

С. 134 – 137, розповідати, склади 3 ланцюги живлення, що сформувалися в зоні мішаних лісів.

Зворотний зв'язок :yanevych.olya@ukr.net

Предмет: Природознавство

Вчитель: Яневич Ольга Миколаївна

Клас: 4 – В

Дата: 17. 04. 2020р.

Урок № 54

Тема: Лісостеп.

План роботи

1. Повторимо

Тестування

В якій частині України розміщена зона мішаних лісів?

А) Південній; Б) північній; В) східній.

2. Що можна сказати про зиму в зоні мішаних лісів?

А) Зима безсніжна та тепла;
Б) зима малосніжна і дуже холодна;
В) зима сніжна і не дуже холодна.

3. У дубово-соснових лісах дерева розміщені...

А) двома ярусами; Б) трьома ярусами;
ВВ чотирма ярусами

4. Які квіти зацвітають ранньої пори, в зоні мішаних лісів?

А) Конвалія, веснівка дволиста, квасениця;
Б) підсніжники, проліски, первоцвіт, сон-трава;
В) копитняк, зірочки.

5. Що сприяє різноманітному тваринному світу у зоні мішаних лісів?

Достатня кількість води, тепла,...

6. Як люди використовують природу мішаних лісів?

Проводять лісорозробки,...

- Охарактеризуйте пори року зони мішаних лісів.

2. Переглянь відео

<https://www.youtube.com/watch?v=kOVxUOUgRlk>

Що далі на південь від зони мішаних лісів, то більше з'являється безлісних ділянок – ділянок степу. **Перехідною зоною між зонами мішаних лісів і степу є лісостеп.** Саме слово «лісостеп» складається з двох слів «ліс» і «степ». Лісостепова зона займає більше 200 тис. км². В її межах розташовані Львівська, Тернопільська, Хмельницька, Вінницька, Харківська, Полтавська, Черкаська області. Характерною рисою зони є поєднання лісу і степу. Температура повітря -5°C - +20°C. Опадів випадає мало: 400–500 мм на рік. Територію перетинають ріки: Буг, Дністер, Дніпро. У зоні лісостепу переважають чорноземи та сірі лісові ґрунти. **Лісостепова зона багата на корисні копалини: кам'яне вугілля, буре вугілля, нафту і горючі гази.**

Карта природних зон України

3. Робота з підручником, С.139 – 142.

.Де розташована зона лісостепу? Чому її так називають?

2. Які погодні умови в цій зоні? Які ґрунти у ній переважають?

3. Рослинний світ лісостепової зони?

4. Тваринний світ лісостепової зони?

5. Господарська діяльність людини у лісостепу

Природа зони лісостепу зазнає значних змін під впливом господарської діяльності людини. Зменшення зайнятих лісами площ, розорювання степів, видобування корисних копалин, будівництво промислових підприємств та теплових електростанцій спричинило забруднення водойм і повітря, призвело до зменшення кількості видів рослин і тварин лісостепу. Тому природа зони лісостепу потребує дбайливого ставлення та охорони. Для цього створюються заповідники, заказники, національні парки.

- Що таке заповідник? (Заповідник – це простір, який охороняється законом.) З якою метою його створюють?(з метою збереження природи).

Першим заповідником, створеним у зоні лісостепу, був **Канівський заповідник**

Він розташований на правому березі Дніпра в Черкаській області.

Цікавим є заповідник «Розточчя», що про нього ви дізналися?

«Розточчя» — природний заповідник, що знаходиться у Львівській області. Створений у 1984 році з метою збереження та наукового вивчення унікальних ландшафтів. Цей заповідник цікавий тим, що тут беруть початок багато річок та струмочків, що впадають у водні артерії України

Протяжність території з півночі на південь — 8 км, із заходу на схід — 12 км.

Розглядаючи тваринний світ природного парку Розточчя, можна відзначити, що там поширені такі тварини як сірий заєць, лисиця, куниця, ласка, тхір, горностай, вовк, лось, кабан, іноді можна зустріти оленя. Взагалі там налічується близько 43 видів ссавців, 17 видів земноводних та плазунів, 169 видів птахів і 16 видів риб. Щасливчикам може випасти можливість побачити в парку найменшу пташку України - жовтоголового королька.

Тут ви можете помилуватися мальовничими пейзажами краю, де розтікаються ріки, а бук зустрічається із сосною, як брат із сестрою.

А якому заповіднику розташована пам'ятка природи давнього минулого Подільські Товтри?

Природний заповідник **"Медобори"** знаходиться в Тернопільській області, У цьому

заповіднику розташована пам'ятка природи давнього минулого — горбисте пасмо

Подільські Товтри. Це рештки коралового рифу, який утворився майже 20 мільйонів років тому на дні моря. На вершинах пасма багато мальовничих вапнякових скель, утворених рештками морських організмів .

У заповідниках зони лісостепу чимало різноманітних рослин і тварин, серед яких є рідкісні, занесені до Червоної книги України.

- Розгляньте рослини, які охороняють у зоні лісостепу, прочитайте їхні назви

Ясенець білий Зозулині черевички Цибуля ведмежа

- Ці рослини, занесені до Червоної книги України

- Розгляньте тварин, яких охороняють у зоні лісостепу, прочитайте їхні назви

Нічниця велика

Джміль моховий

Змієїд

- Ці тварини, занесені до Червоної книги України

4.Робота в зошиті, С. 54 – 55.

Гра «Порівняй»

- А зараз спробуємо порівняти дві зони, які ми вивчили.
- Чим відрізняються ці зони?
- Чим вони схожі?
- Як ви думаєте, чому так багато схожого у цих двох зонах?

Гра «Знайди зайве слово»

У зоні лісостепу ростуть дерева: дуб, ясен, клен, шипшина, липа, осика.

Під деревами росте – підлісок: ліщина, шипшина, калина, сосна, бузина.

У лісі трапляються хижаки: тхір, горностаї, ласка, заць, куниця.

У зоні лісостепу вирощують: соняшник, гречку, рис, пшеницю, буряки.

5. Домашнє завдання

- опрацювати статтю підручника С. 139-142 і відповідати на питання.

Дізнатися і записати щось цікаве про природу лісостепу.

Перевірятиму роботу після карантину.